

Aan: B&W gemeente Schouwen- Duiveland

Onderwerp: Gevraagd advies inzake Actieplan “Jeugdhulp, Een Duurzaam Perspectief”

Zierikzee, 17-06-2020

Geacht College,

Teneinde het terugdringen en het beheersen van het tekort op de uitgaven voor jeugdhulp is vanuit de werkkamer Jeugd met meer dan alleen belangstelling meegedacht over het Actieplan ‘Jeugdhulp, een duurzaam perspectief’ en zijn we tot de volgende bevindingen en aanbevelingen gekomen:

In grote lijnen vinden we dat met zorgvuldigheid en een integrale blik gekeken is naar mogelijkheden om de kosten naar beneden terug te brengen doordat passende zorg leidend blijft en door te sturen op doelrealisatie, minder stapeling en minder langlopende ondersteuning met te weinig perspectief.

Wij adviseren om met inachtneming van de piramide van Maslow de volgorde m.b.t. inzet van hulp te realiseren.

Door middel van laagdrempelige inzet en systeemgerichte werkwijze eerst stabiliteit creëren op de diverse leefgebieden en werken aan benodigde vaardigheden die ontbreken, zodat er indien nog nodig bij opschaling van hulp draagvlak en draagkracht aanwezig zijn voor zwaardere vormen van hulpverlening.

- ➔ Het loket Samenleving en zorg vraagt naar alle leefgebieden bij een ondersteuningsvraag. Indien nodig worden er samen (digitale) huisbezoeken afgelegd, bijvoorbeeld een jeugdconsulent samen met een Wmo-consulent en/of een klantmanager.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de noodzakelijkheid te voorzien in langdurige ondersteuning/begeleiding aan doelgroepen die vanwege de aard van hun beperking aangewezen zijn op een langdurige vorm van ondersteuning/begeleiding, waarbij stabiel blijven van de situatie doel op zich is.

Wanneer dit vooraf reeds duidelijk is, vraagt het herhaaldelijk moeten verlengen van indicaties veel tijd en overbodige administratieve handelingen op diverse niveaus die niet productief en efficiënt zijn.

- ➔ Bij het omzetten van de actieve jeugdindicaties wordt hiermee rekening gehouden. Maar ook deze indicaties worden inhoudelijk gescreend conform de opgenomen uitgangspunten om zicht te hebben op de ingezette lijn van doelrealisatie.
- ➔ Vanuit het nieuwe inkoopkader jeugd is juist voor deze doelgroep een nadrukkelijke rol voor de toegang weggelegd om te zorgen voor onderlinge samenwerking tussen zorgaanbieders.

Naar ons idee vraagt het nieuwe normaal ten gevolge van corona, dat we met een open mind om moeten gaan met vraagstukken indien een situatie daarom vraagt, maar is het tevens een kans om kritisch te kijken of zaken uit het oude normaal nog wel helpend zijn.

- ➔ In het nieuwe “normaal” hebben we de kans gegrepen om te kijken naar jeugdigen, die voor dagbesteding zorgboerderijen bezoeken, wegens gebrek aan passende onderwijsondersteuning. Het doel is het bieden van toekomstperspectief. Dit moeten leiden tot werk en/of werkgerelateerde activiteiten, zolang het passend is voor de situatie van de jeugdige. Deze situatie heeft ertoe geleid dat alle aanvragen jeugdhulp voor de doelgroep 16+ altijd samen met klantmanagers Werk (inclusief Startbloq) wordt besproken.

Bij de analyse van de uitgaven en de verleende zorg adviseren wij om bij verwijzingen voor specialistische hulp en op- en afschalen van zorg/hulpverlening goed de procedures, werkwijze en doorstroming af te stemmen en te borgen. Voldoende mogelijkheden te creëren voor de medewerkers van zorgaanbieders om gevraagde hulp te realiseren.

- ➔ Het goed borgen, uitvoeren en bijstellen van de procedures, werkwijzen en de doorstroming is een doorlopend proces dat wordt opgepakt door onze kwaliteitsmedewerkers sociaal domein (in samenwerking met andere ondersteunende afdelingen).

Voorkomen dient te worden dat ambulante hulpverlening onnodig lang bij een casus betrokken blijft. Voorzie ook in het geven van invulling aan casemanagement en voldoende monitoring: warme overdracht; het daadwerkelijk samenwerken door instanties van in plaats van naast elkaar; het delen van essentiële informatie in het belang van de voortgang binnen een casus.

Wij adviseren om hier kritisch naar te kijken, te denken valt hierbij aan het structureel en eenduidig hanteren van het netwerkberaad als overlegvorm en het monitoren van dit alles door een kwaliteitsmedewerker.

- ➔ Naast het uitvoeren van de maatregelen uit dit actieplan, zijn er acties in de planning opgenomen voor structurele borging in de bedrijfsvoering. Eén van de acties betreft de inzet van diverse overlegvormen.

Met het oog op goede, sluitende samenwerking waarbij de cirkel rond is, is het van cruciaal belang vast te stellen hoe voorzien moet worden in een eenduidige wijze van het delen van essentiële informatie met betrekking tot de veiligheid, zonder dat de AVG hiervoor een obstakel vormt. Het is van groot belang dat door scholen, huisartsen, de GGZ, instellingen en organisaties langs dezelfde lijn hiermee omgegaan wordt.

- ➔ De AVG geldt voor alle organisaties (publiek en privaat). Zij zijn verplicht om conform de regels te handelen. Dit is ook van toepassing binnen het jeugddomein. Bij obstakels wordt gezocht naar de meest passende oplossing. Onze gemeente is AVG proof en heeft een Privacy Officer in dienst.

Het is zinvol om fors te sturen op de toegang en daar onafhankelijke generalisten bij te betrekken, vergelijkbaar met de internisten in de zorg. Zij hebben namelijk overzicht over het gehele veld.

- ➔ De afgelopen jaren is ingezet op het borgen van de nieuwe taken in de gemeentelijke organisatie, op afspraken maken met onze partners en op “integraal” werken vanuit één loket Samenleving en zorg. De komende periode gaan we aan de slag met de doorontwikkeling van de integrale toegang. Uw advies nemen we daarin mee.

Bij het versterken van het voorliggende veld zijn wij in het kader van preventie een groot voorstander van het intensiveren van het jongerenwerk en wel in het bijzonder individuele begeleiding door jongerenwerkers.

Een goede samenwerking, waar nodig op de drie fronten, tussen straat (jongerenwerker), thuis (ouders, eventueel betrokken hulpverlening) en school volgens het principe van het “driepoot krukmodel”. Dat wil zeggen dat er op minimaal drie fronten systeemgerichte samenwerking nodig is om een casus goed te kunnen dragen en succesvol aan doelrealisatie te kunnen werken. Een ketting is zo sterk als de zwakste schakel.

Mogelijk zijn spreekuren op locaties in meerdere dorpskernen een idee om laagdrempelig toegankelijk te zijn voor zoveel mogelijk jongeren. Denk daarbij ook aan het gebruik maken van accommodaties als dorpshuizen in verband met de laagdrempeligheid en toegankelijkheid en aan een eigentijdse manier om jongeren te bereiken en bekendheid te geven aan initiatieven.

- ➔ We onderschrijven de belangrijke rol van het jongerenwerk in de samenleving op de drie fronten. In het actieplan kunt u lezen dat we dit jaar een business case opstellen voor het intensiveren van het jongerenwerk en het versterken van het voorliggend veld. Uw advies nemen we hierin mee.
- ➔ In de doorontwikkeling van de integrale toegang nemen we de mogelijkheid van inzet dorpshuizen als idee mee.

Positief zijn we ook over het inzetten van Praktijk Ondersteuner Huisarts Jeugd bij huisartsen. De ervaring bij volwassenen is dat dit snel en laagdrempelig ingezet kan worden en preventief en kostenbesparend werkt, en dat eventuele doorverwijzing naar specialistische hulp snel geregeld kan worden indien nog nodig.

Belangrijk is dat oude, en ook nieuwe producten zoals bijvoorbeeld individuele begeleiding door jongerenwerkers onder de aandacht worden gebracht bij de POH en toegevoegd worden aan de sociale kaart.

We vragen uw aandacht voor de 18- en 18+ jeugd.

Onderzoek is nodig om te waarborgen dat deze kwetsbare doelgroep niet buiten de boot dreigt te vallen.

- ➔ In het actieplan zijn verschillende middellange - en langetermijnmaatregelen opgenomen waarin we uw suggesties zullen meenemen:
 - Doorontwikkeling integrale toegang
 - Intensiveren jongerenwerk
 - Samenwerking praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen

Ook vinden we het vergroten van kennis en inzicht bij ouders over levensfasen en behoeften van baby t/m jongvolwassene en opvoedvaardigheden prioriteit hebben, bijvoorbeeld door middel van toegevoegde informatie in de ‘Blijde Doos’, of via presentaties door consultatiebureaus, kinderopvang, basisscholen en voortgezet onderwijs e.a. met betrekking tot het omgaan met allerlei opvoedproblemen. Bekijk hoe op effectieve wijze meer gebruik gemaakt kan worden van accommodaties in dorpskernen hiervoor met het oog op laagdrempeligheid en toegankelijkheid.

- ➔ We werken samen met diverse partners, die nu al veel aan informatievoorziening doen op dit gebied, zoals GGD, Kibeo, peuterspeelzalen (VVE). Bij deze organisaties zijn medisch dan wel pedagogische professionals actief die op plekken werken waar kinderen komen. Deze

professionals ondersteunen, informeren en adviseren ouders en/of verzorgers. Daarnaast doen we aan actieve digitale informatievoorziening via de website jeugdengezinschouwen-duiveland.nl.

Bij het vergroten van het aanbod van lichte ondersteuning, vrij toegankelijke hulp en het omzetten van individuele voorzieningen naar algemene voorzieningen is er mogelijk onvoldoende zicht op de situatie achter de voordeur, t.w. de interactie tussen de gezinsleden en patronen en problemen die mee spelen op diverse leefgebieden in de thuissituatie. Als er een beroep gedaan wordt op draagvlak en vaardigheden die er (nog) niet zijn bij ouders, zal dit mogelijk leiden tot het groter worden van problemen en alsnog tot zwaardere en duurdere hulp achteraf leiden.

Ten aanzien van het stimuleren van het gebruik van PGB adviseren wij om in overeenstemming met de doelstellingen uit de herziening PGB beleid uit 2018 te bezien of de huidige tools tot monitoring en borging volstaan voor het voorkomen van misbruik en fraude en het waarborgen van de kwaliteit van zorg en ondersteuning.

- ➔ De huidige tools om verstrekte voorzieningen in de vorm van een pgb te borgen en te monitoren zijn als volgt:
 - In het pgb plan worden concrete doelen en termijnen beschreven.
 - Aan het pgb beheer worden nadere eisen gesteld (de 10 kwaliteitseisen van VWS).
 - De hulp die met een pgb wordt ingekocht dient te voldoen aan de eisen uit het kwaliteitskader pgb (16 juli 2019 door het college vastgesteld), zowel voor formele als informele hulp.
 - Pgb mag alleen aan hulp worden besteed (niet aan kosten voor bemiddeling, kosten van tussenpersonen of belangenbehartigers, kosten voor het voeren van een pgb-administratie, kosten voor ondersteuning bij het aanvragen en beheren van een pgb, kosten voor feestdagenuitkering en een eenmalige uitkering en reiskosten van de hulpverlener).
 - De verstrekking wordt voor maximaal een jaar gegeven.
 - De verstrekking wordt gemonitord* (tot dusver bestaat dit uit evalueren van de verstrekking bij een verzoek om verlenging).
 - Mogelijkheid van terugvordering als misbruik of niet gebruik is geconstateerd.
 - Mogelijkheid om pgb-uitkering via SVB (sociale verzekeringsbank) op te schorten.
 - Daarnaast voert onze 'pgb bewaker' periodiek proces- en interne controles uit.

- ➔ In de nieuwe verordening en nadere regels jeugd zullen extra artikelen worden opgenomen over monitoring en borging.

Tot slot willen we opmerken dat het bezuinigen op de tekorten van de jeugdhulp visie op langere termijn vraagt en dat een vierjarenplan wellicht kort is om daadwerkelijk vrucht te kunnen dragen en afwerpen.

Ook zou het actieplan hand in hand moeten gaan met een omslag in denken en doen bij de zorgvrager. Bij recht op en beschikbaarheid van ondersteuning mag ook een zekere inspanning en bewust omgaan met de toegekende hulp binnen de eigen mogelijkheden en beperkingen verwacht en gevraagd worden. Mogelijk zou ook dit gemonitord kunnen worden.

- ➔ Gemeente Schouwen-Duiveland werkt met een langetermijnvisie op het sociaal domein. De uitgangspunten hiervoor zijn vastgesteld in de nota's "Sturen op maatschappelijk resultaat" en "Naar een integraal sociaal domein, aanzet tot een dienstverleningsmodel".

- ➔ Inzet van eigen kracht en mogelijkheden binnen het eigen netwerk zijn belangrijke uitgangspunten bij het keukentafelgesprek met onze inwoners.
- ➔ Een omslag in denken en doen geldt voor de hele keten. Naast de keukentafelgesprekken, pakken we dit verder op in gesprekken, contracten, informatievoorziening met en aan onze inwoners en partners. Het is een doorlopend proces.

Voor een doelmatig, oplossings- en veranderingsgericht verlopend hulpverleningsproces zijn zowel de betrokkenheid en inzet van zorgvrager als zorgbieder van belang voor het eindresultaat.

Wij hopen U met dit advies van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet, namens de Adviesraad Sociaal Domein

Antoine de Ceuster
voorzitter Adviesraad Sociaal Domein

Coby van Haasteren
secretaris